

SAŽETAK PRESUDE

GÜRBÜZ I BAYAR PROTIV TURSKE OD DANA 23. SRPNJA 2019. GODINE ZAHTJEV BR. 8860/13

Kazneni postupak protiv vlasnika i urednika dnevnih novina zbog objavljivanja izjava koje potiču na nasilje i terorizam nije uzrokovao povredu prava na slobodu izražavanja

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva, vlasnik i glavni urednik dnevnih novina Ülkede Özgür Gündem, u rujnu 2004. objavili su intervju s Abdullahom Öcalanom, čelnikom ilegalne oružane organizacije Kurdistanske radničke partije (PKK) i Muratom Karayılanom, predsjednikom Kongra-Gela, ogranka PKK-a. Potonji je pozvao na prekid vatre i okončanje oružanog sukoba. Abdullah Öcalan je u članku izjavio da je odobrio prijedlog o prekidu vatre te je pozvao vlasti da odmah reagiraju na zahtjeve organizacije naglašavajući da je apsolutno neophodno razviti tursko-kurdski dijalog, jer će u protivnom 2005. godina biti godina prijelaza na gerilsko ratovanje. Također je pozvao kurdske domoljube da se okupe pod zastavom Kongra-Gela. Murat Karayılan je istaknuo da će do mira u regiji doći nakon priznavanja i poštivanja prava kurdskog naroda te je pozvao državu na dijalog s kurdskim predstavnicima kako bi pronašla demokratsko i mirno rješenje kurdskog problema. Posebno je naglasio da je voljan pristati na razoružanje PKK pod dobrim uvjetima. Protiv podnositelja zahtjeva pokrenut je kazneni postupak te su 2007. godine osuđeni za kazneno djelo „objavljivanja izjava terorističke organizacije“. Izrečena im je novčana kazna u iznosu od 1.541,59 i 770,80 eura. U ožujku 2012. Kasacijski sud je utvrdio da je u odnosu na prvog podnositelja nastupila zastara kaznenog progona, dok je drugom podnositelju izrečena uvjetna kazna zatvora.

PRIGOVORI

Podnositelji zahtjeva su tvrdili da je kazneni postupak protiv njih predstavljao povredu prava na slobodu izražavanja zajamčenog člankom 10. Konvencije.

OCJENA ESLJP-a

Iz sudske prakse ESLJP-a proizlazi da sama činjenica objavljivanja izjava terorističkih organizacija ne opravdava osudu medijskih djelatnika bez analize sadržaja spornih članaka ili konteksta u kojem su napisani (vidi [Gözel i Özer protiv Turske](#)). Međutim, kada je riječ o izjavama koje bi se mogle smatrati govorom mržnje ili poticanjem na nasilje, ESLJP je sam analizirao sporne članke, bez obzira što je obrazloženje presuda domaćih sudova bilo očigledno nedovoljno.

U predmetu podnositelja zahtjeva, ESLJP je primijetio da su izjave Murata Karayılana bile miroljubive naravi, odnosno nisu poticale na nasilje.

S druge strane, izjave Abdullaha Öcalana bile su dvosmislene. Iako je dao poporu prijedlogu Kongra-Gela o prekidu vatre, predvidio je mogućnost pribjegavanja nasilju ako se vlasti ne odazovu pozivu na dijalog. Još jedan odlomak u članku sadržavao je skrivenu prijetnju vlastima i upute simpatizerima i naoružanim pripadnicima PKK-a. Naime, Abdullah Öcalan je izjavio da će, ako se dijalog ne razvije, 2005. godina nužno biti godina prelaska na gerilsko ratovanje, čak i ako to nije ono što oni žele. Ovaj bi se odlomak mogao smatrati javnim izazivanjem na počinjenje terorističkog kaznenog djela u smislu članka 5. Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju terorizma.

U tom kontekstu g. Öcalan pozvao je na "okupljanje domoljuba" pod zastavom ilegalne organizacije Kongra-Gel. Uzimajući u obzir prirodu, svrhu i prethodne akcije potonje organizacije, ovaj poziv predstavlja poruku usmjerenu na novačenje za terorizam u smislu članka 6. Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju terorizma.

Imajući u vidu identitet Abdullaha Öcalana, pritvorenog vođe PKK-a, koji je putem svojih pravnik nastavljaio prenositi upute svojoj bivšoj organizaciji, rezultat nasilnih djela koja je počinila ilegalna organizacija koju je vodio, sadržaj pojedinih njegovih izjava te krhki kontekst predloženog primirja od strane Kongra-Gela, izjave Abdullaha Öcalana, čitane u cjelini, mogu se tumačiti kao poziv na nasilje, oružani otpor ili ustanak, iako je taj poziv upućen samo u uvjetnom obliku, odnosno ako se dijalog ne razvije prije 2005. godine.

Štoviše, te su izjave stvorile dojam da bi, ako se ne ispune uvjeti koje je Kongra-Gel predložio, pribjegavanje nasilju bilo neophodno i opravdano. Iako podnositelji zahtjeva nisu bili osobno povezani s izjavama, pružili su javni prostor g. Öcalanu i tako omogućili njihovo širenje.

Budući da se sporne izjave mogu tumačiti kao poticanje na nasilje, podnositelji zahtjeva, kao vlasnik i glavni urednik novina, nisu mogli biti oslobođeni svake odgovornosti za njihovo objavljivanje. Dakle, pravo na širenje informacija nije moglo poslužiti kao izgovor za širenje izjava terorističkih organizacija.

Nadalje, miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja nije bilo nerazmjerno, imajući u vidu slobodu procjene koju su nacionalna tijela uživala u takvim slučajevima i težinu posljedica koje su podnositelji pretrpjeli (zastara i uvjetna kazna).

Slijedom navedenog, ESLJP je s šest glasova prema jednom zaključio da nije bilo povrede članka 10. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.